

MELILLA, UNA SOBIRANIA DUBTOSA

Visita al polvorí

Considerada encara «plaça de sobirania», Melilla és un focus conflictiu, un polvorí que pot petar en el moment en què tremole un dels fils subtils que mantenen un equilibri precari.

Vicent Partal

El vaixell ha atracat, calmos, al port de Melilla, després de realitzar una estranya maniobra. Hi ha un moviment anormal de gent a la terminal marítima. Quan baixem les escales, topem amb dos càmeres de televisió i un grapat de fotògrafs convençuts, tots ells, que en el vaixell que ens ha transportat des d'Almeria viatjava també Aomar Mohamedi Dudú, «el líder carismàtic», com s'estimen de dir-li els musulmans. No hi ve, però això ens permet prendre contacte amb tota la premsa de Melilla. Amb la premsa i amb el seu difícil, aquests dies, treball.

«Espera't que marxarem per una altra porta» em diuen mentre travessem el vestíbul. Recolzat en un taulell, un home gran insulta ostensiblement tot el grup de periodistes. Un altre se'n burla: «A veure ara què direu. No ha vingut el vostre amic». Una càmera de televisió —la del centre regional d'Andalusia de TVE— porta tapat amb un full el distintiu. «És que estan molt mosquejats amb nosaltres, diuen que sempre traiem el Dudú», ens comenten.

Acompanyats per dos fotògrafs de *La Voz de Almeria* recorrem per primera vegada la ciutat. Dissset quilòmetres quadrats de sobirania espanyola, envoltats pel mar o pel regne de Hassan. És difícil evitar una certa sensació d'angoixa. Al quart d'hora de circular en cotxe, tornes a passar inevitablement per algun carrer ja trepitjat. Els melillencs, però, ho neguen: «sempre pots anar al Marroc». Un conveni tàcit els permet viatjar fins a Nador, només amb el carnet d'identitat, i a l'inrevés.

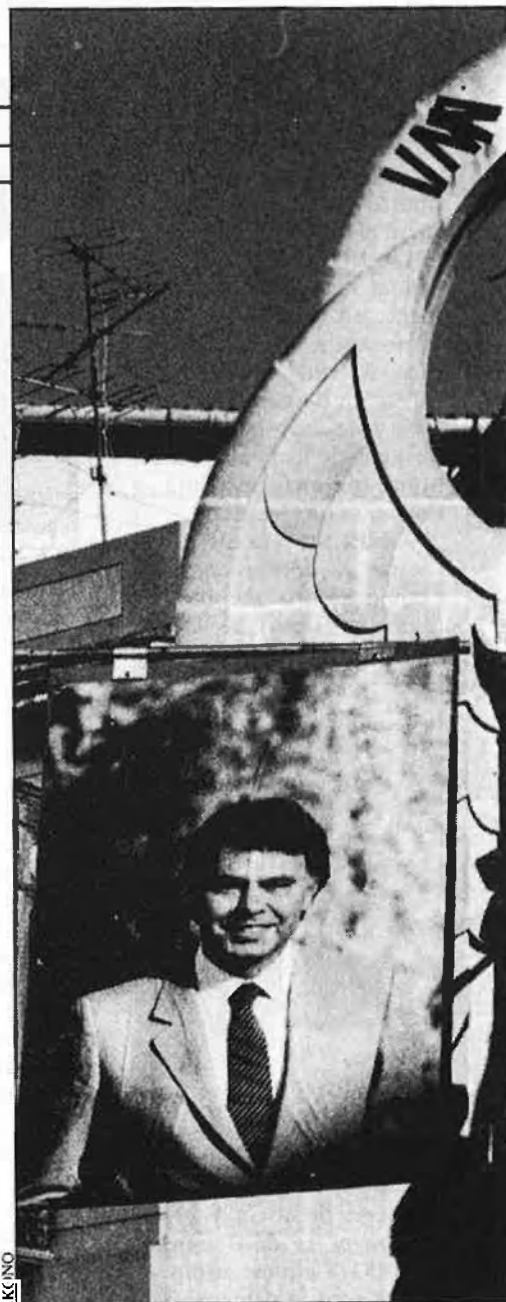
A primera vista, criden molt l'atenció els faixins vermells de les Tropes Regulars. A Melilla hi ha una població militar que es calcula en uns deu mil homes. I una sobresaturació evi-

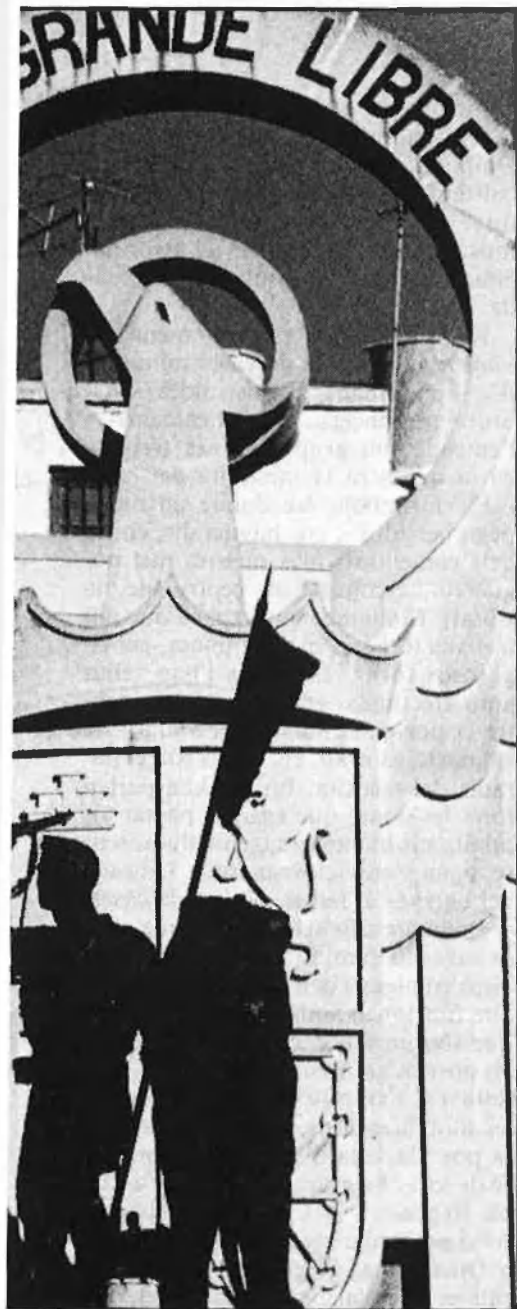
dent de casernes. «Aquesta sempre ha estat una plaça militar, és el seu caràcter», ens adverteix un home major. Mentre prenem un café dolentíssim en un bar pròxim a la Delegació del Govern, un militar d'alta graduació hi entra, muntat en un Mercedes blanc. La Delegació del Govern és un dels edificis més odiats pels sectors *cris-tians* (l'ús dels adjectius és un conflicte irresoluble en aquesta ciutat) de Melilla. Dies abans, durant una manifestació, mil tres-cents seixanta ous s'havien estavellat contra la seua façana. Entre els manifestants, els tres parlamentaris electes de la ciutat, tots de la Coalición Popular, reclamant la dimissió del delegat per considerar-lo massa «amic dels morros».

En aquell bar hem quedat citats amb **Celia Clemente**, candidata al senat per la Unió del Poble de Melilla, un partit centrista considerat conciliador per segons quins sectors. «La veritat és que Melilla fins ara era l'única ciutat d'Espanya per on podies passejar amb un milió de pessetes a les mans sense que passàs res» ens diu. Segons ella, el conflicte —és la versió que escoltarem indefectiblement en boca dels espanyols— comença amb l'arribada de Dudú. «Tota la gent de Melilla vol la integració dels musulmans, però només d'aquells que siguin espanyols de debò. Això és el que aconseguiria la llei d'estrangeria».

Juntament amb aquesta declaració, una petició: «Que ens explique el govern què pensen fer de nosaltres. Si ens n'hem d'anar, perquè raons d'estat ens obliguen, que ho diguen i que ens donen temps a fer les maletes». I una constatació amb la qual altres polítics, especialment l'alcalde, no estan d'acord: «Melilla no ha estat tocada pràcticament des del final del protectorat. No s'hi edifica. No s'hi

El contrast d'un «municipi d'Europa» situat a l'Àfrica.

inverteix. No s'hi crea. La ciutat no progressa, i això contribueix a crear aquest clima de desencís». De fet, els únics edificis nous que hem vist al centre són la Delegació del Govern i la Xefatura de Policia. Rafa Gil, el fotògraf d'EL TEMPS, és increpat amb suavitat, però també amb fermesa, quan intenta retratar un soldat i un grup de musulmans que baixen cap a la plaça d'Espanya: «Tots els fotògrafs busqueu el mateix». El deixen pensarós. Uns dies després l'amonestaran —un home gran, bigot gris, estret— des de l'imponent Casino Militar. Una càmera fotogràfica és garantia de males cares aquests mesos a

la ciutat nord-africana. En algun moment es veurà rodejat per tres o quatre homes intimidatòriament. Qüestió de paciència i de decisió. I de fotografiar un poc de tot per calmar els ciutadans irascibles. Als pocs dies, la veu ja ha corregut prou perquè en un estanc ens diguen que nosaltres ho fotografiem tot i que això està bé per a ells. Estan farts de veure només la Canada de la Muerte en la premsa quan aquesta parla de Melilla. Tanmateix, semblen oblidar que és un barri que existeix en la seua ciutat. Un barri que impressiona —i no només per la misèria, també per la diferència entre els seus habitants i els de la Melilla cristiana— quan es recorre.

Entrar als guetos musulmans

La Canada de la Muerte i el barri de la Reina Regente són situats als afores de Melilla, amb la comunicació tallada pel quarter de la Primera Bandera de la Legión. Per aquest fet, si vols anar en cotxe de l'un a l'altre —a penes uns cinc-cents metres—, has de tornar al centre de la ciutat.

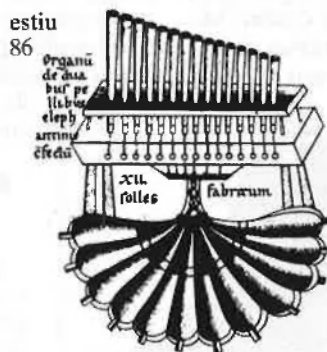
A Reina Regente es calcula que hi ha unes cinc mil persones, la immensa majoria de religió musulmana. Unes altres tantes habiten la Canada de la Muerte, un poc més enllà. El simple esment de l'existència d'aquests barris és suficient per traure de pol-

lleguera alguns cristians. Un taxista que paràrem a les portes de la Canada ens mostrà els bonys produïts en la carrosseria del seu cotxe i els vidres trencats. Segons ell, els musulmans ataquen a pedrades qui s'atreveix a passar-hi. «No hi entreu» va ser la seua consigna.

Un altre taxista ens donà el mateix consell després d'una llarga dissertació sobre el caràcter dels espanyols: «Espanya és una mala plaga. Ho hem replegat tot: pacifistes, objectors de consciència, Testimonis de Jehovà, moros». La impressió que aquests barris constitueixen guetos marginals d'una població discriminada, intenten esborrar-la amb el recurs a un tercer barri —Los Conguitos— habitat per cristians i, segons deien, en tan males condicions com els anteriors. Cap espanyol no ens explicà que Los Conguitos és habitat per cristians... però gitanos.

ELS ORGUES DE CATALUNYA

JULIOL-AGOST

BARCELONA Església de Sant Sever	8/7	JOSEP M. MAS I BONET
TALARN	12/7 31/7 12/8	LUCÍA RIANO JOSÉ LUIS GONZÁLEZ URIOL BERNAT BAILBÉ
CASTELLÓ D'EMPÚRIES	15/7 29/7 9/8 19/8	LUCÍA RIANO JOSÉ LUIS GONZÁLEZ URIOL ANDREAS SCHROEDER JOSEP M. MAS I BONET, orgue GERD ZAPP, trompeta barroca
MONTBLANC	17/7 5/8 15/8	LUCÍA RIANO ANDREAS SCHROEDER BERNAT BAILBÉ
EL VENDRELL	19/7 7/8 26/8	LUCÍA RIANO ANDREAS SCHROEDER BERNAT BAILBÉ
TORREDEMBARRA	24/7 21/8	JOSÉ LUIS GONZÁLEZ URIOL JOSEP M. MAS I BONET, orgue GERD ZAPP, trompeta barroca
SITGES	26/7 2/8 16/8 22/8	JOSÉ LUIS GONZÁLEZ URIOL ANDREAS SCHROEDER BERNAT BAILBÉ JOSEP M. MAS I BONET, orgue GERD ZAPP, trompeta barroca

El concert de Barcelona començarà a les 8 del vespre. Els de Sitges a les 10,30 de la nit. Els demés a les 10 de la nit.
Tots són d'entrada lliure.

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Finalment, acompanyats per dos joves membres de l'Associació Terra Omnium (el primer grup socio-cultural fundat per Aomar Dudú i que integra musulmans i no-musulmans) viatgem, en un atrotinat Simca, als guetos musulmans de Melilla.

Reina Regente és una mena de *khasba* laberíntica de cases minúscules, apilatonades, construïdes sense ordre ni concert, anàrquicament. A l'entrada, un grup d'homes treballa en la que serà la mesquita del barri («El chirimbolo ese donde un moro pega berridos»), ens havien dit, en un dels comentaris més racistes que poguérem escoltar, al centre de la ciutat). **Mohamed** ens explica que allí treballa tothom, inclòs l'imam, per rigorosos tornos. Els veïns l'han rebut amb afectuosos *esalam malekú*, mentre es porten la mà al cor. Malgrat la salutació en àrab, els barris són el paradís del txerkha. En txerkha parlen totes les dones que ens fan passar als minúsculs habitatges, sense llum, sense aigua, sense clavegueram. Un racó del barri és el femer. Voltat de cases.

Pregunte a **Beneise** com és que, sense haver-hi llum, hi ha antenes de televisió en alguns dels terrats. Em conta que funcionen amb bateries de cotxe i que són un fenomen recent: «Abans, els nostres germans creien que, si protestaves, t'enterraven viu. Ara, amb les mobilitzacions, han perdut aquesta por i la seua obsessió és informar-se de tot». Fa quinze dies, però, a Reina Regente i la Canada el televisor serví per espionar els gols de Butragueño a Dinamarca. Si guanyava Espanya, sabien que s'armaria a la ciutat. Dijous a la nit, en acabar el partit, grups de cristians, grups d'espanyols, intentaren assaltar la casa de Dudú a l'avinguda d'Aizpuru. Des dels barris musulmans baixaren joves, ancians i dones a defensar-lo. Al final no passà res massa greu, però faltà poc. Un home vell es llançà al crit de «Déu és gran» sobre els cotxes des d'on es cridava «¡Espanya! ¡Espanya!» i con signes insultants per a «moros» i perriodistes. El frenaren a temps.

La nit de dijous 19 ha quedat com un malson per a molts i com una advertència d'allò que pot passar «quan la sang es posa calenta». Els morts podrien aparèixer en girar el cantó. Alguna gent ens contà que els musulmans tenien preparades banderes del Marroc per si guanyava aquest equip. «¿! si haguessen jugat Espanya i el Marroc?» pregunte. La resposta del meu interlocutor és portar-se les mans al cap. «Hauria estat horrorós». En-

front de l'església Castrense, baixant de la preciosa Melilla antiga, hi ha una pintada que diu «Espanya 5, Dudú 0».

Un delegat polèmic

Melilla viu els darrers mesos pràcticament de rumors. Cada mitja hora algú te'n conta un de nou. Que si ve Fraga dilluns. Que si Dudú no torna

El delegat del govern, la persona més controvertida de Melilla.

perquè no ha aconseguit tot el que volia. Que si el delegat del govern havia hagut de prendre vacances anticipades.

A la Delegació del Govern aquest darrer queda desmentit. **Andrés Moreno Aguilar**, el delegat que arribà fa dos anys des de Mallorca, ens rep, enfeinat, en mànega de camisa. Només veure les màquines de fotografiar es posa la jaqueta i s'asseu en un butacó, rere el qual destaquen una foto amb el pare del rei i dos siurells. «No he pogut resistir la temptació de no posar-los» ens diu. Per a l'administració hi ha a Melilla 6.200 musulmans posseïdors de l'anomenada *tarjeta estadística*, un document que no els concedeix cap altra prerrogativa més que la de viure en la ciutat.

Es calcula que hi ha en total uns 27.000 musulmans. D'ells, uns 7.500 tenen la ciutadania espanyola en regla. La resta, si la Llei d'Estrangeria s'aplicàs de forma rigorosa, tindria greus problemes per quedar-se a la ciutat. Els col·lectius musulmans reclamen, en conseqüència, ser considerats espanyols, amb el DNI en regla, i

seguir vivint a Melilla. Una perspectiva que alarma els espanyols cristians.

Andrés Moreno és taxatiu, pel que fa a això: «Personalment, i com a delegat del govern, jo defenso la integració d'un col·lectiu que ha estat sotmès a una marginació històrica i que ha estat privat dels drets més elementals. Una situació que una societat democràtica no pot mantenir.» I, davant l'acusació d'alguns sectors en el sentit que manté una especial deferència amb els «moros», expressa una convicció ideològica: «Sempre tindrè una atenció preferent per aquells que estan discriminats». Militant del PSOE, Moreno Aguilar ha estat atacat fins i tot des del mateix Partit Socialista de Melilla.

En la ciutat hi ha la por que es concedesquen nacionalitats a dojo i que aviat la població espanyola musulmana supere legalment la cristiana. És allò que —en oposició a la Marxa Verda sobre el Sàhara— els extremitistes han batejat com «Marxa de la

Tortuga». Tanmateix, el delegat del govern creu que no hi ha per a tant: «El govern desitja ara la plena integració del col·lectiu musulmà resident a Melilla, però també vol evitar que s'hi produeixen nous assentaments. Per això, impermeabilitzarem la frontera i realitzarem un cens de la població musulmana. No volem que d'ací a deu anys es reproduesca el problema». Mentre ens acomiadem ens confessa que creu que els melillencs no són gens objectius en aquest afer.

Veí de plaça i company de partit, l'alcalde de Melilla, **Gonzalo Hernández**, ens rep amb una negativa rotunda: «El delegat del govern i el ministre de l'Interior s'equivoquen en aquest tema». I amb una afirmació no menys rotunda: «No es controla la frontera, per allà passa qui vol i això de la informatització ja ho diuen fa molts mesos». L'alcalde ens diu que vol ser el reflex dels seus veïns i reclama una explicació del govern central sobre el seu comportament: «Puc ac-

¿Alcalde musulmà?

A Melilla el col·lectiu de persones d'origen musulmà —unes 27.000, en una població de 75.000— s'ha trobat de sobte que l'aplicació de la Llei d'estrangeria podria passar-los d'indocumentats a estrangers. D'ací naix la seua mobilització per aconseguir la nacionalitat espanyola. Ara, abans de 18 mesos, uns 9.000 l'aconseguiran. 9.000 que s'uniran als 7.500 que ja la tenen. I els que s'han esglaiat són els cristians, que veuen possible (ja que tant el PSOE com l'AP trauen al voltant dels 6.000 vots en les eleccions) un alcalde musulmà. I que asseguren que darrere tot això hi ha la mà del Marroc.

ceptar que hi haja raons d'estat superiors inclús a la importància de Melilla. Però no que no se'ns expliquen». Respecte als barris musulmans, admet que han estat discriminats, però afirma que ara es farà tot per canviar aquesta situació. Feina feixuga: a l'entrada del despatx hem replegat un llibre-balanç de l'actuació de l'Ajuntament els últims anys i ni una ratlla de text ni una fotografia no fan referència a la població musulmana. A la tercera part de la població total. No existeixen.

A l'eixida de l'ajuntament trobem molta gent amb clavells blancs en les mans. Joves musulmanes els han repartits pels carrers de la ciutat, com a prova de concòrdia. Les xicones estan entusiasmadades perquè pràcticament ningú no les ha rebutjades. Algunes persones, però, ens diuen que no ho han fet per no crear-se problemes.

Una pintada d'un grup que s'autodenomina FLN diu «Tejero libertad». Un jove ens aclareix que igual pinten FLN que ELP que qualsevol altra cosa. Ran la platja s'alcen uns *xiringuitos* concorreguts al capvespre. Hi veiem de tot: cristians, musulmans i aquells que no saps distingir si són una cosa o una altra. També hebreus i hindús, les altres dues comunitats de la ciutat que prefereixen mantenir-se lluny del problema. En la discoteca Lo Güeno, la de moda a Melilla, pràcticament no hi ha ningú que ens sembla àrab. Això sí, moltes xiques amb uniforme de discoteca i molts xics amb aparença de soldats o policies. Allà dins tot sembla distint.

La frontera més clara de Melilla, tanmateix, comença en el mercat municipal. D'allí per amunt s'estén el barri del Polígono. I al final del carrer de García Cabrelles hi ha el soc.

Indistingible dels tòpics socs àrabs. Cridòria, algaravia, calor, olors intenses, colorit... i inscripcions bilingües. Els bars no es diuen així, sinó cafetins. Pertot es beu te, s'encaixa la mà amb suavitat i sense sacsejar-la i es veuen dones tapades fins als peus. La música ambiental canvia i els edificis, que s'assemblen molt més als de la veïna Nador que no als del centre de la ciutat, quatre passes més enrere. Sobre la porta de la mesquita, una bandera espanyola. En aquesta és on s'instal·laren la majoria de taules durant la votació paral·lela del passat 21 de juny. La propaganda del Partit dels Demòcrates Melillencs és l'única que s'hi pot veure. Tret d'un llunàtic cartell del PSOE local que reclama la solidaritat amb Xile.

I a l'entrada del Polígono una botiga, El León de Oro, que és l'ofici i la casa de **Juan Diez de la Cortina**, dirigent d'APROME (Associació Pro-Melilla) i del Partit Nacionalista Espanyol de Melilla, considerat per la premsa com ultradretà. Per la premsa, però no per ell: «Jo no sóc ultra res. Jo el que sóc és un espanyol que veu com el Marroc està apoderant-se per vies subtils de la meua ciutat i com el govern no fa res per impedir-ho.» Segons Cortina, «Melilla no aguanta ni cinc nacionalitats més. Perquè arribarà el dia que tindrem un alcalde moro al pas que anem». Un dia que, per a ells, significarà el final: «Ens canviaran el Corpus Christi pel Ramadan, ens obligaran a alterar els nostres costums.» Segurament és el més desesperançat de tots, ja que el seu partit pretén una llei que compense amb casa i treball a la península ca-

da melillenc. Repeteix cinc o sis vegades la frase «Ens veurem al port de Màlaga o Almeria, ja ho veuràs». Abans, però, encara els queda un últim recurs, que és acudir en manifestació davant la Comandància Militar, a reclamar que salve l'espanyolitat de Melilla.

Aquesta sensació de pessimisme, de fatalitat, l'hem escoltada els dies que hem estat a la ciutat africana pertot arreu. A la Pena Taurina el cambrer, sota una fotografia de Paquirri, es passà una mà pel coll mentre afirma-

va: «Si vénen 7.500 carnets, s'ha acabat».

Si arriben 7.500 carnets, hi haurà 7.500 nous espanyols musulmans a Melilla. El Marroc està molt prop, certament. Però també la ceguesa dels melillencs, que no han de vendre ametles o cupons pels carrers. Que no han de llavar els cotxes ni netejar les sabates. Els melillencs, diguem-ne, europeus, per fer cas del geogràficament despistat senyal que l'ajuntament ha instal·lat en totes les entrades de la «plaça de sobirania». □

AOMAR DUDÚ, LÍDER MUSULMÀ

«A Melilla hi ha milers de Dudús»

Aomar Dudú, el «líder carismàtic», per a alguns amb admiració i per a uns altres amb sorna. Al seu parer, la situació a Melilla és inaguantable. Els Dudús, com ell, en són allí milers.

Vicent Partal

Ell és el líder indiscutit dels musulmans de Melilla. I el culpable de tots els mals, segons els espanyols de la ciutat. Economista —és l'únic musulmà amb títol universitari de Melilla—, és el fundador de l'Associació Terra Òmnium i del Partit dels Demòcrates de Melilla. Aomar Mohamedi Dudú va ser expulsat del PSOE als deu dies d'haver publicat en un periòdic de Madrid un article denunciant la discriminació dels musulmans en la seua ciutat. És casat, té dues filles i treballava a l'ajuntament, d'on fou acomiadat quan començà

l'afer sobre la Llei d'Estrangeria. Ara, l'Audiència Territorial l'ha reintegrat al seu lloc, però el jutge de la ciutat i l'ajuntament no se'n volen asabentar.

—*Vosté acaba de tornar de Madrid i sembla que, després de les converses amb el ministre de l'Interior i amb els senyors Fraga i Múgica, la situació sembla haver-se calmat ¿creu que és així?*

—Hi ha un fet important, que és que ara ja som moltes les parts que estem d'acord. Només queda un sector extremista que s'oposa al diàleg, però estic segur que tant nosaltres com el govern de la nació farem tots els possibles perquè no es trenque. Melilla